

Retningslinjer for Konkurransetilsynets veiledning om konkurranseloven

1. Grunnlaget for Konkurransetilsynets veiledning

Konkurransetilsynets veiledningsplikt har sitt grunnlag i forvaltningsorganenes alminnelige veiledningsplikt og i tilsynets rolle som organ som skal fremme konkurranselovens formål. Denne veiledningsplikten har kommet til uttrykk i forvaltningsloven § 11 og konkurranseloven § 9 annet ledd. Det innebærer at tilsynet skal gi foretak den veiledning som er nødvendig for å unngå feil og forsømmelser og ellers bruke veiledning som virkemiddel i arbeidet med å fremme konkurranselovens formål.

Veiledning fra Konkurransetilsynet skal bedre kjennskapen til konkurranselovens regler. Dette omfatter særlig forbudene mot konkurransebegrensende samarbeid og misbruk av dominerende stilling, og reglene om kontroll med foretakssammenslutninger. Sammen med håndhevelsen av konkurranseloven skal veiledningen bidra til å fremme konkurranse for å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Veiledning skal også bidra til at parter og andre interessenter kan vareta sine interesser i forhold til konkurranselovens bestemmelser på best mulig måte.

Det er en viktig oppgave for Konkurransetilsynet å gi informasjon til næringslivet, forbrukerne og det offentlige om konkurranseloven og tilsynets håndhevelse av denne. Tilsynet gir omfattende og aktuell informasjon gjennom flere kanaler, blant annet på nettstedet www.konkurransetilsynet.no. Ved direkte henvendelser gir tilsynet så langt det lar seg gjøre, generell informasjon om relevante lover, forskrifter, retningslinjer og praksis. De foreliggende retningslinjene gjelder tilsynets veiledning ut over slik generell informasjonsvirksomhet.

2. Foretakenes ansvar og krav på veiledning

Det er foretakenes eget ansvar å opptre i overensstemmelse med konkurranselovens bestemmelser. Dette innebærer at foretakene selv må holde seg oppdatert om myndighetenes praksis og tolkning av loven. Ettersom konkurranselovens forbudsbestemmelser bygger på forbudene i EF-traktaten artikkel 81 og 82 og EØS-avtalen artikkel 53 og 54, omfatter dette også praksis fra EF-domstolen, Førsteinstansdomstolen og EFTA-domstolen og retningslinjer fra Europakommisjonen og EFTAs overvåkningsorgan.

Konkurransetilsynet har ikke kompetanse til å gjøre unntak fra konkurranselovens forbud. Konkurranseloven inneholder heller ingen særlige holdepunkter for at tilsynet kan gi forhåndstilsagn om hvorvidt tilsynet vil bruke sin kompetanse til å pålegge opphør av overtredelser eller til å ilegge overtredelsesgebyr. Ett av formålene med den nye konkurranseloven var nettopp å fjerne det tidligere systemet med dispensasjoner, slik at tilsynet kunne bruke sine ressurser på å avdekke alvorlige brudd på loven.

Henvendelse til Konkurransetilsynet om veiledning fritar ikke fra de forpliktelser som følger av konkurranseloven, og påvirker dermed ikke foretakenes ansvar. Det vil imidlertid forekomme tilfeller hvor tilsynet ikke ilegger overtredelsesgebyr for brudd på loven. Dette vil blant annet kunne tenkes der rettstilstanden er uklar og det ikke følger av norsk praksis eller EU/EØS-praksis at den aktuelle typen atferd er forbudt. I slike tilfeller vil tilsynets reaksjon normalt være et pålegg om at den ulovlige atferden må opphøre.

Ved henvendelser fra foretak om konkrete saker av aktuell interesse, veileder Konkurransetilsynet om konkurranseloven med tilhørende forskrifter, retningslinjer og praksis. Med de begrensninger tilsynets situasjon og ressurser til enhver tid setter, vil veiledningen gi foretakene slik informasjon som er nødvendig for at foretakene skal kunne ivareta sine interesser på best mulig måte. Tilsynet vil gi veiledning med sikte på å hindre at foretak begår feil og forsømmelser, for eksempel i forbindelse med utfylling av skjemaer og overholdelse av tidsfrister.

I forhold til atferd hvor anvendelsen av konkurranselovens forbud reiser rettsspørsmål som er uavklart, vil Konkurransetilsynet, i den utstrekning det er viktig for å fremme konkurranselovens formål, kunne gi foretakene særlig veiledning med sikte på å klarlegge om den aktuelle typen atferd rammes av lovens forbud, se nedenfor under punkt 3.

Større foretak og foretak som har tilgang på bistand fra profesjonelle rådgivere, vil normalt ha gode muligheter til å ivareta sine interesser tilfredsstillende på andre måter enn gjennom veiledning fra Konkurransetilsynet. Slike foretak vil ofte ha gode forutsetninger for selv å vurdere om deres atferd kan komme i strid med konkurranselovens forbud og innrette seg deretter. Foretakene har selv den beste kjennskapen til de faktiske omstendighetene og vil kunne sette seg inn i praksis og retningslinjer som er relevant for vurderingen av deres sak. Tilsynet vil derfor normalt prioritere å gi veiledning til mindre foretak.

3. Skriftlige veiledningsuttalelser fra Konkurransetilsynet

Konkurransetilsynet bruker veiledningsuttalelser som virkemiddel i arbeidet med å fremme konkurranselovens formål. Tilsynet vil kunne gi skriftlig veiledning ut fra en vurdering av foretakets konkrete behov og sakens betydning for å fremme konkurranse i markedet.

Konkurransetilsynet kan etter en anmodning fra et foretak eller av eget tiltak gi en skriftlig veiledningsuttalelse hvis vilkårene i a eller b er oppfylt:

- a. Konkurransetilsynet finner at det vil være hensiktsmessig å avklare spørsmål som ikke tidligere er avklart i gjeldende rett, og at veiledningsuttalelse bør gis på grunn av konkurransesituasjonen i det aktuelle markedet.

I vurderingen av om det vil være hensiktsmessig å gi veiledning om tidligere uavklarte spørsmål, vil Konkurransetilsynet særlig legge vekt på om den aktuelle atferden 1) gir uttrykk for vanlig praksis i markedet; 2) forutsetter betydelige fremtidige investeringer; 3) kan føre til strukturelle endringer i markedet; og 4) i særlig grad påvirker forbrukernes interesser.

- b. Konkurransetilsynet, etter en vurdering av foretakets forutsetninger for å ivareta sine interesser og av tilsynets ressurser og prioriteringer, finner at veiledningsuttalelse bør gis.

Foretak som ønsker en skriftlig veiledningsuttalelse, må begrunne sin anmodning. Det må redegjøres for foretakets behov for veiledning. Foretaket må gi Konkurransetilsynet alle relevante opplysninger.

Konkurransetilsynet kan velge å gi skriftlig veiledning om alle eller bare enkelte av spørsmålene i anmodningen. Tilsynet kan også samtidig gi skriftlig veiledning om andre relevante spørsmål som tilsynet finner hensiktsmessig.

En veiledningsuttalelse kan bestå i en generell oversikt over de aktuelle reglene og retningslinjene, og relevant praksis. Konkurransetilsynet vil, i den utstrekning det er nødvendig for at parten skal få den nødvendige forståelse av regelens innhold i forhold til sitt spørsmål, gi anvisning på konkrete vurderingstemaer i de reglene og retningslinjene som er aktuelle. Tilsynet kan også peke på momenter som vil ha betydning for den rettslige bedømmelsen av saksforholdet som er forelagt for tilsynet. Veiledningen vil normalt ikke omfatte en konklusjon på hvordan tilsynet vurderer atferden i forhold til lovens forbud.

Det forhold at Konkurransetilsynet ikke konkluderer eller iverksetter nærmere etterforskning, utelukker ikke at det senere kan bli aktuelt å påby opphør og ilegge overtredelsesgebyr for det samme forholdet. Tilsynet velger selv, ut fra sin ressursituasjon og sin bedømmelse av forholdets viktighet i forhold til lovens formål, når det skal settes i gang sak om pålegg om opphør eller sanksjon.

En veiledningsuttalelse berører ikke Konkurransetilsynets eller domstolenes senere avgjørelse av samme spørsmål. Det vil heller ikke utelukke utredning eller etterforskning av en sak at tilsynet tidligere har gitt en veiledningsuttalelse.

Konkurransetilsynet kan velge å offentliggjøre sin veiledningsuttalelse. I anmodningen om veiledningsuttalelse bør foretaket angi hvilke opplysninger som etter foretakets oppfatning er underlagt taushetsplikt og derfor ikke bør offentliggjøres.

(24. august 2004)